

סילבוס לקורס: אנתרופולוגיה יישומית במציאות של הגירה ופליטות בין אפריקה לישראל

שם המרצה: ד"ר רות תלמי כהן

קורס מס': 0693201601 שנת לימודים: ב+ג סמסטר: א+ב היקף שעות: 4 ש"ש לתואר: ראשון
השיעורים יתקיימו בימי ראשון 11:45-15:10 בניין גילמן, 361
שעת קבלה: ימי ראשון 13:00-12:00 בתיאום מראש
טלפון: 052-2356377
דוא"ל: ravit.cohn@gmail.com

תיאור הקורס

הקורס מיועד לסטודנטים בעלי אוריינטציה אקטיביסטית המעוניינים לשלב בין תיאוריות בנושא הגירה, הגירת עבודה ובקשות מקלט מיבשת אפריקה לישראל לבין יישומן בשטח. במהלך הקורס נתמקד בהיבטים אנתרופולוגיים, סוציולוגיים, פוליטיים, כלכליים ויישומיים של תופעת ההגירה והפליטות ביבשת אפריקה וממנה לישראל, ובעיקר במפגש שבין מהגרים, ארגונים, אוכלוסייה מקומית ומדיניות הגירה. הסטודנטים יפעלו בארגונים שונים ויערכו מחקרי פעולה בדגש אנתרופולוגי.

בחלק הראשון של הקורס נעסוק בתיאוריות של הגירה ופליטות ובהבנת התופעה בהיבטים חברתיים, תרבותיים ואישיים. ננתח את הסיבות להגירה ונבחן את המהגרים כסוכנים פעילים (agents) ואקטיביים של שינוי. נתייחס לארצות המוצא, למסעות שהם עוברים ולהגעתם לישראל, העשויה לשמש תחנה של קבע או תחנה זמנית.

בחלק השני של הקורס נדון בארגונים ממשלתיים ולא-ממשלתיים (ngo). נכיר ונמפה את פעילות הארגונים הפועלים בעולם ובישראל בסוגיות של מהגרים ומבקשי מקלט מיבשת אפריקה ונבחן סוגיות של סיוע הומניטרי, מעורבות והתערבות. נדון גם באוכלוסייה הישראלית המתגוררת בשכונות שאליהן הגיעו מבקשי מקלט וננתח את הדיאלוג בין הקבוצות.

החלק השלישי יעסוק בסוגיות אקטואליות כגון חינוך, בריאות ומדיניות ביחס למבקשי מקלט ומהגרים מיבשת אפריקה.

במהלך הקורס יפגשו הסטודנטים נציגים שונים של ארגונים, יצאו לסיורים ויחשפו למחקרי פעולה המשלבים בין התיאוריה ליישומיות, ויתמקדו בפרספקטיבה האנתרופולוגית.

במהלך השנה יפעלו הסטודנטים בארגונים שונים ובמסגרת זו יתנסו במחקר פעולה הכולל תהליכי משא ומתן, כניסה לשדה מחקר, זיהוי סוגיות מרכזיות ובווערות, ניתוח תהליכים ומדיניות בארגונים ויצירת כלים יישומיים התואמים את השטח. הסטודנטים ילמדו מודלים יישומיים של עבודה מתחומי האנתרופולוגיה היישומית, יזכו להכשרה מעמיקה ומרוכזת בשיטות מחקר איכותניות ויקבלו כלים לביצוע שיטות מחקר מותאמות תרבות: ראיונות, קבוצות מיקוד, תצפיות, ניתוח חומרים משדה המחקר ושילובם עם תיאוריות.

הקורס כולל: שיעורים פרונטליים, פגישה עם נציגי ארגונים, מבקשי מקלט, אזרחי דרום ת"א, סיורים, סרטים ודיונים

דרישות הקורס

- השתתפות פעילה בשיעורים
- השתתפות בסיורים (סמסטר א' סיור לדרום ת"א, סמסטר ב' סיור לירושלים)
- מבנה הציון: 20% פרזנטציה, 30% פעילות חברתית, 50% הגשת עבודת סיכום
- פעילות בארגונים- לאורך כל השנה. מינימום 40 שעות.
- תאריכי פרזנטציות יקבעו במהלך הסמסטר
- את העבודה הסופית ניתן להגיש עד לתאריך 1.8.2019

תכנית השיעורים : סמסטר א'

שיעור	תאריך	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1.	27.10.19	הצגת הקורס, סוגיות מרכזיות ותיאום ציפיות	<p>גולן, ד. רוזנפלד, י. אור, צ. (2017). שותפויות, אקדמיה-קהילה בישראל: מחויבות, עקביות, למידה והקשרים. בתוך: גשרים של ידע. מכון מופת: תל אביב. (עמ' 9-44).</p> <p>מגמות מרכזיות של הגירה עכשווית:</p> <p>IMO, (2018) World Migration Report http://gmdac.iom.int/global-migration-trends-factsheet</p>
2.	3.11.19	ארגוני ומהגרים-סוגי ארגונים ומיפוי גלובלי	<p>גדרון, ב' (2007). חקר המגזר השלישי והחברה האזרחית בישראל: היסטוריה ותמונה מצב. חברה אזרחית ומגזר שלישי בישראל, א(1), 7-18.</p> <p>Babies, D. (2014). Understanding Diversity in the Phenomenon of Immigrant Organizations: A Comprehensive Framework. Int. Migration & Integration. Online, Dordrecht 2014</p> <p>UNHCR או"ם http://www.unhcr.org/4dfa11499.html</p> <p>OCED https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG</p> <p>World Bank /http://www.worldbank.org</p> <p>Refugee international /https://www.refugeesinternational.org/currentwork</p> <p>Imo /http://gmdac.iom.int</p> <p>HIAS /http://hias.org.il/about-hias</p>
3.	10.11.19	הצגת הארגונים	פרזנטציות של נציגי ארגונים
4.	17.11.19	בחירה של ארגונים	מפגשים אישיים
5.	24.11.19	מעורבות/ התערבות/ התנדבות? וכניסה לפעילות בארגון	<p>גז, נ. יונתן, ברק וויקס, ר. וכגן, מ. (2019). מבוא: פיתוח בינלאומי באפריקה. (עמ' 28-9). בתוך: פיתוח בינלאומי באפריקה בין הלכה ומעשה. פרדס.</p> <p>לינדה פולמן (2012). תעשיית החמלה: מאחורי הקלעים של הסיוע ההומניטרי. ירושלים: שלם.</p>
6.	1.12.19	הגירה - מגמות מרכזיות ונקודת מבט אנתרופולוגית	<p>Castles, S. and M. Miller (2014). The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World. Chapter 2: Theories of Migration (pp. 25–52)</p> <p style="text-align: right;">בחירה:</p>

<p>Greenwood, D. J. (2012). Doing and learning action research in the neo-liberal world of contemporary higher education. Action Research, June 2012 vol. 10 no. 2. pp 115-132</p> <p>Greenwood, D. J. and M. Levin. 2006 (2nd ed.) Introduction to action research: Social research for social change: Social Research for Social Change. SAGE Publications</p>			
<p>Castles, S. and M. Miller (2014). The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World. Chapter 8: Migration in Africa and Middle East (pp.172-196)</p> <p>קריצמן אמיר ט' (2015). מבוא. בתוך ט' קריצמן אמיר, לוינסקי פינת אסמרה – היבטים חברתיים ומשפטיים של מדיניות המקלט בישראל ירושלים: מכון ון ליר בירושלים. (עמ' 9-39)</p> <p style="text-align: right;">אריתריאה:</p> <p>UNHCR (June 2018) Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*</p> <p>צבר, גליה (2008) מהגרי עבודה מאפריקה לישראל ובחזרה. תל אביב: ההוצאה לאור של אוניברסיטת ת"א. עמ' 33-45.</p>	<p>הגירת ב / ומיבשת אפריקה</p>	<p>8.12.19</p>	<p>.7</p>
<p>Zetter, R. (2007) More Labels, Fewer Refugees: Remaking the Refugee Label in an Era of Globalization. Journal of Refugee Studies Vol. 20, No. 2</p> <p>משרד הפנים (2018). נתוני זרים בישראל, דו"ח ינואר 2018.</p> <p style="text-align: right;">בחירה:</p> <p>משרד הפנים (2018) נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני בישראל https://www.gov.il/BlobFolder/policy/handling_political_asylum_seekers_in_israel/he/5.2.0012_0.pdf</p> <p>Zetter, R. (1991). Labelling Refugees: Forming and Transforming a Bureaucratic Identity. Journal of Refugee Studies, 4(1), 39-62.</p>	<p>קטגוריות של הגירה</p>	<p>15.12.19</p>	<p>.8</p>
<p>מנוחין, י' (2010). אסטרטגיות בסיסיות לשינוי חברתי. בתוך אקטיביזם ושינוי חברתי (עמ' 64-84). ירושלים: ספרי נובמבר.</p> <p>תלמי-כהן, ר. (2019) אנתרופולוגיה יישומית במציאות של הגירה (עלייה) וקליטה. מגמות נ"ד גיליון 1.</p>	<p>אסטרטגיות של פעולה בארגונים</p>	<p>22.12.19</p>	<p>.9</p>
	<p>פגישות אישיות</p>	<p>5.1.20</p>	<p>.10</p>
	<p>סיוור</p>		<p>.11</p>

* The present report was submitted after the deadline in order to reflect the most recent developments.

<p>Björk Brämberg¹ E and Dahlberg K. (2013) Interpreters in Cross-Cultural Interviews: A Three-Way Coconstruction of Data. <i>Qualitative Health Research</i> 23(2). pp. 241–247.</p> <p>לומסקי-פדר, ע. ורפפורט, ת. (2007) לדבר בשפתם? זרות, בית ויחסי כוח בראיון עם מהגרים. מגמות מד (4): עמ' 636-654.</p> <p style="text-align: right;">בחירה:</p> <p>רותאלן גיוסלסון (2013) כיצד לראיין למחקר איכותני גישה התיחסותית. תרגום ופתח דבר: עמיה ליבליך. מכון מופת</p> <p>Center for Applied Linguistics, & Cultural Orientation Resource Center. (2015). Refugee Training and Orientation: A Workbook for Trainers. Center of Applied Linguistics. http://www.culturalorientation.net/providing-orientation/tools</p>	<p>ראיונות ותצפיות</p>	<p>19.1.20</p>	<p>.12</p>
	<p>ראיונות ותצפיות וסיכום הסמסטר</p>	<p>26.1.20</p>	<p>.13</p>

סמסטר ב'¹ (סילבוס סופי יופץ בתחילת הסמסטר)

- בסמסטר זה ייערך סיור לימודי - תאריך יפורסם בתחילת השנה האקדמית

שיעור	תאריך	נושא השיעור	קריאה נדרשת
1.	8.3.20	תובנות משדה המחקר + מתודולוגיה	שקדי, א. (2003) מילים המנסות לגעת מחקר איכותני תיאוריה ויישום Robin, S. (2018) Missing in Migration: From Research to Practice. Practicing Anthropology
2.	15.3.20	זכויות אדם ואמנת הפליטים	International Human Rights Law, Universal Declaration of Human Rights 1948, 1976 Covenants International Humanitarian Law, Hague and Geneva Convention 1949, 1977, 2005 Protocols Refugees Law, 1951 Refugee Convention & 1967 Protocol בן-דור, ע ואדוט, ר. (2003). מדינת ישראל מקלט בטוח? בעיות בטיפולה של מדינת ישראל בפליטים ובמבקשי מקלט . נייר עמדה. http://www.phr.org.il/uploaded/2003.pdf ליבנת, י. (2011) " פליטים, מעסיקים, ו"פתרונות מעשיים" בבג"ץ בעקבות בג"ץ 10\6312 קו לעובד נגד המדינה. משפטים כרך ג : http://law.huji.ac.il/upload/mishpatimonline0302.pdf מן, א. (2010) אנו פליטים או: מהו מרחב פוליטי יהודי . תיאוריה וביקורת 37 : עמ' 11-36.
3.	22.3.20	סוגיות אקטואליות של בריאות במציאות של הגירה ופליטות	מרצה אורחת גב' ד"ר זואי גוטצייט רופאים לזכויות אדם מבקשי המקלט בישראל במלכודת ה"הגנה הקבוצתית", וואיך זה משפיע על בריאותם חומר נוסף יפורסם בהמשך בחירה: Centers for Disease Control and Prevention. (2016). Immigrant and Refugee Health, http://www.cdc.gov/immigrantrefugeehealth/index.html

¹ תכנית טנטטיבית- תתואם בהמשך בהתאם לפרויקטים של הסטודנטים.

<p>Elzbieta M. Gozdzia (2004) Training Refugee Mental Health Providers: Ethnography as a Bridge to Multicultural Practice. Human Organization: Summer 2004, Vol. 63, No. 2, pp. 203-210 חומר קריאה נוסף יפורסם בהמשך</p> <p>Centers for Disease Control and Prevention. (2016). Immigrant and Refugee Health, http://www.cdc.gov/immigrantrefugeehealth/index.html</p> <p>Elzbieta M. Gozdzia (2004) Training Refugee Mental Health Providers: Ethnography as a Bridge to Multicultural Practice. Human Organization: Summer 2004, Vol. 63, No. 2, pp. 203-210.</p>			
	פגישות אישיות	29.3.20	.4
<p>אסף צבי- מנהל תחום התנדבות האגודה למען הלהט"ב בישראל</p>	<p>סוגיות אקטואליות (2) : ארגונים ופליטים- סוגיות טראנסג'נדריות</p>	19.4.20	.5
	פגישות אישיות	26.4.20	.6
<p>יפורסם בהמשך</p>	סוגיות אקטואליות (3)	3.5.20	.7
	פגישות אישיות	10.5.20	.8
<p>ד"ר בלה קובנר- הרצאת אורח של SID - האגודה לפיתוח בנל"א סניף ישראל מוסדות האו"ם הרלבנטיים לטיפול בעת אסון : תכנית המזון העולמית WFP http://www.wfp.org/ תיאום תכניות סיוע הומניטריות של האו"ם OCHA http://www.unocha.org/ ארגון הבריאות העולמי WHO http://www.who.int/en/ ארגון זכויות ילדים UNICEF https://www.unicef.org/ ארגון הפליטים של האו"ם UNHCR http://www.unhcr.org/ תוכנית הפיתוח הבינלאומי UNDP http://www.undp.org/ Cluster approach http://www.unocha.org/what-we-do/coordination-tools/cluster-coordination</p>	סיוע ופיתוח בנל"א (א')	17.5.20	.9
	סיוור	24.5.20	.10
	פגישות אישיות	31.5.20	.11
	פרזנצטיות	7.5.20	.12
	סיכום הסמסטר	14.5.20	.13

הערה: סדר השיעורים לפי תאריך הוא אופציונלי ונתון לשינויים בהתאם להתקדמות בכיתה.

מאמרים נוספים רלוונטים:

Madziva, C & Chinouya, M (2017) 'This word volunteer is killing us': Making sense of volunteering in social welfare provision for orphans and vulnerable children in rural Zimbabwe. *International Social Work*, Vol. 60(5) 1126–1140

Boluk, Carol Kline & Stroobach (2017) **Exploring the expectations and satisfaction derived from volunteer tourism experiences.** *Tourism and Hospitality Research* Vol. 17(3) 272–285

Foursyth, R. (2017) **Helping or Hindering? Volunteer Tourism in Ghana and its critical role in development,** University of east London

Shachar, Y. (2014). **The White Management of 'Volunteering': Ethnographic Evidence from an Israeli NGO.** *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* December 2014, Vo, 25. Issue 6, pp.1417-1440.

<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs11266-013-9398-x.pdf>

מודלים -אנתרופולוגיה יישומית

Juha Parkkinen & Sauli Puukari. 2005 " **Approaching worldviews in multicultural counselling.**" Pp117-137 in Launikari, M., & Puukari, S. (Eds). *Multicultural guidance and counselling: Theoretical foundations and best practices in Europe.* Finland.

Catherine Besteman (2010) **In and Out of the Academy: Policy and the Case for a Strategic Anthropology.** *Human Organization: Winter 2010, Vol. 69, No. 4, pp. 407-417.*

McInnis, E. (2012) **Refugee Agencies: A Role for Anthropology.** *Practicing Anthropology: Fall 2012, Vol. 34, No. 4, pp. 29-33*

קרומר-נבו מיכל ומיה לביא-אג'אי. 2009. "לעשות משהו בקשר לזה": מחקר ומדיניות" בטחון סוציאלי 81. עמ' 106-75.

Long, J. Fellin, M. Bauer, J. Koenig, D. Mosher, R. and Tina Zarpour (2015). **Incorporating Immigrant Perspectives Into Organizational Research and Practice: Implementing Inclusive Discussions.** *Practicing Ant Moya, J. C. (2005). Immigrants and associations: A global and historical perspective. Journal of Ethnic and Migration Studies, 31(5), 833–864.*

Babis, D. (2016). Understanding diversity in the phenomenon of immigrant organizations: A comprehensive framework. *Journal of International Migration and Integration, 17(2), 355–369.* hropology: Winter 2015, Vol. 37, No. 1, pp. 20-25.